

LÄÄKETIETEEN LISENSIAATIN TUTKINNON HARJOITTELUOHJESÄÄNTÖ 2024 – 2027

Tämä ohjesääntö on hyväksytty lääketieteellisen tiedekunnan johtokunnan kokouksessa 24.4.2024 ja se korvaa aiemman harjoitteluohjesäännön. Tätä ohjesääntöä noudatetaan 1.8.2024 alkaen.

Harjoitteluohjesääntöä koskevissa epäselvissä tapauksissa asian ratkaisee tiedekunnan varadekaani. Dekaanin asettama Amanuenssuurityöryhmä seuraa amanuenssuurien jakoa ja toteutumista ja valmistelee tarvittaessa harjoitteluohjesäännön muutokset johtokunnan käsiteltäväksi ja päätettäväksi.

Harjoittelun tavoitteet

Lääketieteen lisensiaatin tutkintoon kuuluu pakollinen harjoittelu (amanuenssipalvelu). Harjoittelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija lääkärin käytännön toimintaan, ja eri henkilöryhmien väliseen työnjakoon terveydenhuollossa, sekä opintojen aikana saatujen valmiuksien soveltamiseen käytännössä ja yleislääkäritasoisien toimenpiteiden suorittamiseen.

Amanuenssi on lääketieteen lisensiaatin tutkintoon kuuluvaa harjoittelua suorittava opiskelija. Amanuenssi on samanaikaisesti harjoittelija, hyvinvointialueen työntekijä sekä opiskelija, joka on saamassa käytännön opetusta ja harjoitusta kurssiaikana opitun teorian tiedon soveltamisessa. Tavoitteena on, että amanuenssiaikana opitaan lisää lääkärin ammattiin kuuluvia käytännön taitoja ja valmiuksia. Amanuenssi ei tee itsenäisesti hoitopäätöksiä. Ensisijainen hoitovastuu on sillä laillistetulla lääkärillä, jonka ohjauksessa amanuenssi harjoittelun aikana toimii.

Amanuenssuurien yleiset osaamistavoitteet:

1. Kunnioittaa potilasta ja tämän läheisiä.
2. Osaa haastatella potilasta ja poimia potilaan kertomuksesta ja sairaushistoriasta oleellisia asioita.
3. Potilasta tutkiessaan kunnioittaa potilaan rajoja ja huomioi potilaan voinnin.
4. Osaa tutkia potilaan, kuvata kliinisiä ja diagnostisten tutkimusmenetelmien tuottamia löydöksiä sekä yhdessä seniorin kanssa tehdä näistä johtopäätöksiä.
5. Pystyy suunnittelemaan yhdessä kokeneemman lääkärin kanssa potilaan hoidon sekä seurannan.
6. Osaa kirjata vaadittavat tiedot potilastietojärjestelmään.
7. Tuntee/ymmärtää eri hoitotahojen yhteistyön merkityksen ja hoitopäätösten kustannusvaikuttavuuden merkityksen.
8. Osaa työskennellä kunnioittavasti yhteistyössä muiden ammattiryhmien kanssa hyödyntäen näiden ammattitaitoa.
9. Osaa etsiä luotettavaa tietoa potilaan sairauksista sekä lääkkeistä.
10. Oppii ymmärtämään erikoisalan keskeisiä tutkimusmenetelmiä ja sairauksia.
11. Osaa noudattaa salassapitovelvollisuutta ja tuntee työtä koskevan lainsäädännön.
12. Osoittaa motivaatiota ja halukkuutta kehittyä ammatillisesti.
13. Tuntee omat rajansa ja kertoo rehellisesti osaamisestaan ohjaajalle sekä pyytää tarvittaessa apua
14. Osaa antaa rakentavaa palautetta ja ottaa palautetta vastaan.
15. Toimii työssään vastuullisesti noudattaen työ sopimuksen ehtoja ja työpaikan yhteisiä pelisääntöjä.

Harjoittelun laajuus ja kesto

Kaikille pakollisen amanuenssipalvelun laajuus on vuonna 2024 tai sen jälkeen opintonsa aloittaneilla 24 opintopistettä. Vuosina 2013 – 2023 opintonsa aloittaneilla pakollisen amanuenssipalvelun laajuus on 21 opintopistettä.

Vuonna 2022 tai sen jälkeen opintonsa aloittaneilla pakollinen amanuenssipalvelu jakautuu seuraavasti:

- konservatiivisten alojen amanuenssuurit, 6 op
- operatiivisten alojen amanuenssuurit, 6 op
- vapaavalintaiset konservatiivisten, operatiivisten tai diagnostisten alojen amanuenssuurit, yhteensä 12op (vuosina 2022 ja 2023 opintonsa aloittaneilla 9 op)

Ennen vuotta 2022 opintonsa aloittaneilla pakollinen amanuenssipalvelu jakautuu seuraavasti:

- sisätaudit 6 op
- kirurgia 6 op
- vapaavalintaiset oppiaineet 9 op

Harjoittelujakson tulee olla yhtäjaksoista työskentelyä yhdessä harjoittelupaikassa seuraavasti:

- 100 % työaika, harjoittelun yhtäjaksoinen kesto vähintään 28 vrk = 6 op
- 100 % työaika, harjoittelun yhtäjaksoinen kesto vähintään 14 vrk tai 10 työpäivää = 3 op. TLKS:n välittämät harjoittelupaikat ovat aina vähintään 28 vrk:n mittaisia.
- 50 % työaika, harjoittelun yhtäjaksoinen kesto vähintään 28 vrk = 3 op

Harjoittelun suorittamisajankohta

Amanuenssipalvelun voi pääsääntöisesti suorittaa niillä oppiaineilla, joiden opetusta opiskelija on jo saanut tai sitä parhaillaan saa.

Amanuenssikuukausi alkaa Tyks Kantasairaalassa ja Tyks Kupittaa Psykiatrialla kuukauden 15. päivänä ja loppuu seuraavan kuukauden 14. päivänä. Muissa Tyksin sairaaloissa ja Varhan terveyskeskuksissa sekä opiskelijan itse hankkimassa paikassa harjoittelu voi alkaa erikseen sovittavalla tavalla muunakin ajankohtana kuin kuukauden puolivälissä.

Opiskelijan tulee toimia amanuenssina vähintään kaksi kuukautta lukukausien ulkopuolella (15.5. - 14.8. sekä 15.12. - 14.1. välisinä aikoina).

Lukukausien aikana suoritettavien amanuenssuurien osalta opiskelijan/amanuenssin on varmistettava, että keskeisten opintojen suorittaminen ei häiriinny amanuenssuurin suorittamisesta eikä edellytä opintojaksoilta opetuksen erityisjärjestelyitä. Pääsääntöisesti 100 % amanuenssuurin aikana ei sallita hajautettua opiskelua. Amanuenssuurin aikana harjoitteluun kuuluvaa työtä tulee tehdä tietty kulloinkin voimassa olevan sopimuksen mukainen tuntimäärä kuukaudessa (ks. "Työaika ja työaikajärjestelyt").

Harjoittelupaikka

Tiedekunnan valtuuttama Turun lääketieteen kandidaattiseuran (TLKS) paikanvälittäjä välittää ja jakaa opiskelijoille Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) koulutuskorvauksella rahoitettavat amanuenssin

toimet Varsinais-Suomen hyvinvointialueen (Varha) sairaaloihin ja terveyskeskuksiin (ks. "TLKS:n paikanvälitys").

Harjoittelun voi myös suorittaa koko maassa missä tahansa erikoislääkärijohtoisessa sairaalassa tai terveyskeskuksessa. Tällöin opiskelija sopii itse harjoittelusta ja työnantaja maksaa harjoitteluajan palkan. Opiskelija voi tällöin toimia amanuenssina, erikoistuvan lääkärin työtehtävissä tai muussa palkallisessa lääkärin toimessa lääketieteen opiskelijoiden viransijaisuuskelpoisuudesta annetun asetuksen puitteissa. Olennaista tutkintoon sisällytettävän harjoittelun osalta on, että harjoittelun tavoitteet (ks. edellä "Harjoittelun tavoitteet") täyttyvät. Itse hankitun paikan soveltuminen amanuenssipalveluksi suositellaan tarkistettavan etukäteen oppiaineen amanuenssivastuuhenkilöltä. Oppiaineen amanuenssivastuuhenkilö on Turun yliopiston henkilökuntaa ja hän vastaa amanuenssuurien hyväksilukemisesta tutkintoon sekä oppiaineen amanuenssuurin opetussuunnitelmasta. Amanuenssin koulutusvastuussa oleva esihenkilö on puolestaan työnantajan edustaja, joka vastaa osaamistavoitteiden mukaisesta koulutuksesta ja palautekeskustelun toteutumisesta.

Harjoittelijana voi toimia myös ulkomailla. Tällöin opiskelijan on etukäteen sovittava asiasta sen oppiaineen amanuenssivastuuhenkilön kanssa, jonka oppialalla harjoittelu ulkomailla tehtäisiin. Harjoittelujakson jälkeen opiskelijan tulee esittää harjoittelupaikkansa esihenkilön todistus siitä, että harjoittelu on ollut saadun luvan mukaista ja pyytää todistukseen em. amanuenssivastuuhenkilön hyväksyntä.

Työaika ja työaikajärjestelyt, TYKS:ssä suoritettavat amanuenssuurit

Täysiaikaisen amanuenssin (100 %) säännöllinen työaika on sama kuin lääkärisopimuksen mukainen lääkäreiden työaika (162 tuntia kuukaudessa), erikoisalan meetingit ja mahdolliset sairaalan päivystysaikana tapahtuvat työskentelyt mukaan lukien. Osa-aikaisen amanuenssin työaika on 50 % tästä työajasta. Arkipyhät vähentävät työaikaa 7,65 tuntia/arkipyhäpäivä.

Työajan ja mahdollisten työaikavähennysten osalta noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa Lääkärisopimusta.

Amanuenssin säännöllinen työaika on arkipäivisin klo 7.30 – 17.00 välillä. Työaikaan kuuluvia päivystyksiä voi tehdä arkisin klo 15.30 (ma-to) / 15.00 (pe) – 22.00 ja viikonloppuisin klo 8.00 – 22.00. Muina aikoina päivystyskokemusta voi kerätä vapaaehtoisesti.

Päivystysajasta muodostuvat Lääkärisopimuksen mukaiset työajanvähennykset lasketaan seuraavasti:

- kerroin 1,75: ma – to klo 15.30 – 22.00 ja pe klo 15.00 – 18.00
- kerroin 2,25: pe klo 18.00 – 22.00 ja la – su klo 8.00 – 22.00 sekä arkipäiviksi sattuvina juhlapyhinä, jouluaattona, juhannusaattoina ja näiden aattoina klo 18.00 alkaen.

Kokonaistyöajasta kuitenkin enintään 30 % voi olla päivystysaikana tapahtuvaa työskentelyä, johon on otettu huomioon Lääkärisopimuksen mukainen korvaus työtunteina. Lisäkorvauksia päivystystyöajan työstä ei makseta.

Esimerkiksi: 50 % amanuenssin kokonaiskuukausityöaika aikavälillä 15.9. – 14.10. on 81 tuntia. Amanuenssi tekee yhden lauantainpäivystyksen klo 10 – 18. Tämän vaikutus kuukauden kokonaistyöaikaan on 18 tuntia (8 tuntia x 2,25 = 18 tuntia). Tällöin virka-ajan työtä kyseisen kuukauden aikana jää tehtäväksi 63 tuntia (78 % kokonaistyöajasta).

Kokonaistyöaika on ilmoitettu amanuenssien työvuorotaulukossa, jonka amanuenssi tekee yhdessä lähiesihenkilön kanssa. Amanuenssi laatii työtunneistaan kirjallisen dokumentin, joka toimitetaan

työnantajalle jakson päättyessä. Amanuenssikuukauden työtunnit, joihin on laskettu mukaan edellä ohjeistetut päivystysajan kertoimet, eivät saa mennä Lääkärisopimuksen mukaan lasketun palveluajan kokonaistyöajan yli. Amanuenssin tehtävä on laskea ja suunnitella kuukauden työtunnit itse siten, että kuukausityöaika täyttyy, mutta ei ylitä.

Työajan järjestelyistä ja valvonnasta vastaa kyseisen toimialueen/palvelualueen johtaja tai hänen määräämänsä ylilääkäri tai terveystieteiden ylilääkäri. Oppiaineen amanuenssivastuuhenkilöt määrittelevät amanuenssin päivystysajan määrän ja ajankohdan, jotta amanuenssilla on osaamistavoitteita vastaavaa tekemistä.

TLKS:n paikanvälitys

Turun Lääketieteenkandidaattiseuran (TLKS) paikanvälittäjä suorittaa paikanvälityksen Varhassa toteutettaviin STM:n koulutuskorvauksella rahoitettaviin amanuenssin toimiin sekä dissektioamanuenssin toimeen tämän ohjesäännön mukaisesti. Dissektioamanuenssin toimeen ei rahoiteta STM:n koulutuskorvauksella.

Amanuenssit ottaa toimeensa ao. toimialueen/palvelualueen johtaja tai hänen määräämänsä ylilääkäri tai terveystieteiden ylilääkäri Turun Lääketieteenkandidaattiseuran paikanvälittäjän tekemän jakoehdotuksen perusteella. Paikat täytetään, jos toimeen oikeutettuja hakijoita on.

Amanuenssin toimet täytetään kuukaudeksi kerrallaan. Hakuajat ilmoitetaan Turun Lääketieteenkandidaattiseuran internetsivuilla (<https://tlks.fi/>) ja poikkeavista hakuajoista ilmoitetaan erikseen opiskelijoille TLKS-sähköpostilistalla, joka kattaa kaikki vuosikurssit.

Hakemus täytetään TLKS:n internetsivuilla. Amanuenssin toimia välitetään Turun yliopiston lääketieteen koulutusohjelman opiskelijoille sekä muissa suomalaisissa yliopistoissa vastaavissa koulutusohjelmissa opiskeleville.

Mikäli hakija ei ylipääsemättömän esteen vuoksi voi ottaa amanuenssin tointa vastaan, on hakijan ilmoitettava siitä välittömästi paikanvälittäjälle (TLKS-Amanuenssuurit@utu.fi). Jos amanuenssiksi määrätty jää saapumatta toimeen, keskeyttää sen ilman pätevää syytä tai laiminlyö tehtäviään, menettää hän oikeutensa hakea amanuenssuuria välittömästi seuraavien kuuden kuukauden aikana. Päteviä syitä ovat lääkärin sijaisuuden saaminen tai sairausloma. TLKS:n välittämistä amanuenssipaikoista pidetään arkistoa seuran toimistossa. Paikkajakoa koskevat oikaisuvaatimukset tulee esittää 14 päivää paikanjaon tulosten ilmoittamisesta. Varadekaani päättää oikaisuvaatimuksista.

Amanuenssipaikkojen jakoperusteet

TLKS:n kautta haettavaan amanuenssuureihin vaikuttavat ainoastaan aiemmat TLKS:n kautta saadut amanuenssuurit.

Jako tehdään alla olevien ohjeiden mukaan, seuraavassa prioriteettijärjestyksessä:

1. Kurssiasema: ylemmällä vuosikurssilla olevat menevät alemmalla vuosikurssilla olevien edelle.
2. Suoritettujen TLKS:n paikanvälittäjien jakamien pakollisten konservatiivisten ja operatiivisten amanuenssuurien määrä: vähemmän pakollisia amanuenssuureja tehnyt on edellä jakotilanteessa.
3. Arvonta.

4. Jos opiskelija on jo suorittanut 21 op (ennen vuotta 2024 aloittaneet) / 24 op (vuonna 2024 tai sen jälkeen opintonsa aloittaneet) TLKS:n paikanvälittäjien jakamia amanuenssuureja, on hän viimeisenä jakoehdotuksessa. Ne opiskelijat, joilla on vähemmän amanuenssuureja suoritettuna, menevät edelle niitä opiskelijoita, joilla on enemmän amanuenssuureja suoritettuna. Jos opiskelijoilla on yhtä paljon amanuenssuureja suoritettuna, arvonta ratkaisee.

Poikkeuksena edellä esitettyihin jakoperusteisiin on dissektioamanuenssuuri, mikä jaetaan Anatominen ruumiinavaus -opintojakson arvosanan perusteella.

Mikäli opiskelija keskeyttää opintonsa, sijoittuu hän amanuenssijärjestyksessä väliaikaisesti edelle niitä opiskelijoita, jotka ovat opinnoissa häntä jäljessä, mutta vanhan vuosikurssinsa perään.

Mualla Suomessa lääketiedettä opiskelevat voivat saada amanuenssin toimen, mikäli paikkoja jää täyttämättä.

Amanuenssin oikeudet ja velvollisuudet

- Jokaisessa oppiaineessa on laadittu amanuenssin toimenkuva, joka sisältää ohjeet työtehtävistä ja -ajoista.
- Amanuenssille nimetään ohjaaja, joka vastaa riittävästä perehdytyksestä työtehtäviin.
- Opiskelijan/amanuenssin on varmistettava, että keskeisten opintojen suorittaminen ei häiriinny amanuenssuurin suorittamisesta eikä edellytä opintojaksoilta opetuksen erityisjärjestelyjä. Jos meneillään olevaan opintojaksoon sisältyy hajautusta, on neuvoteltava etukäteen, onko amanuenssipalvelua ko. ajanjaksona ylipäättään mahdollista suorittaa.
- Amanuenssin tulee saada riittävästi koulutusta erilaisten palveluspaikan työskentelyyn kuuluvien työtehtävien suorittamiseen.
- Amanuenssilla on mahdollisuus osallistua sairaalassa/yksikössä pidettäviin lääkärikunnan koulutustilaisuuksiin.
- Amanuenssi on työsuhteessa terveydenhuollon palveluita tuottavaan yksikköön, joka maksaa palkan kulloinkin voimassa olevan virkaehtosopimuksen mukaan.
- Amanuenssin tulee noudattaa palveluspaikkansa työntekijöitä koskevia yleisiä määräyksiä.
- Amanuenssin tulee suorittaa esihenkilönsä määräämät tehtävät, joiden tulee edistää harjoittelun tavoitteiden saavuttamista.
- Amanuenssin esihenkilönä toimii pääsääntöisesti vastuualueen ylilääkäri.
- Amanuenssi on toimistaan vastuussa yleisten oikeudellisten periaatteiden mukaisesti.
- Amanuenssin tulee ottaa toimensa vastaan sopimuksen mukaisesti. Toimen voi peruuttaa vain pakottavasta syystä. Mikäli amanuenssi jättää saapumatta toimeen, johon hän on sitoutunut, tai ilman hyväksyttävää syytä jättää toimen hoitamisen kesken, menettää hän oikeutensa hakea amanuenssuuria välittömästi seuraavien kuuden kuukauden aikana.
- Sairastumisesta on amanuenssin viivytyksettä ilmoitettava esihenkilölle tai muulle amanuenssipalveluohjeessa mainitulle yhteyshenkilölle. Yli kolme vuorokautta jatkuneesta sairaudesta amanuenssin tulee esittää lääkärintodistus. Viikkoa pitempään jatkunut poissaolo amanuenssin tulee korvata vastaavan pituisella ylipalvelulla esihenkilön kanssa sovittavana ajankohtana muun amanuenssipalvelun jälkeen.

Amanuenssuurin hyväksilukeminen

TLKS:n paikanvälittäjien jakamista Varhassa lukukausien ulkopuolisena aikana suoritetuista amanuenssipalveluista tulee opiskelijan aina pyytää työnantajalta palvelu-/työtodistus, jolla voi osoittaa palvelunsa suoritetuksi, ja toimittaa se opintosihteerille Medisiinan palvelupisteeseen (laak-opintosihteerit@utu.fi). Amanuenssuuria ei automaattisesti kirjata opintotietojärjestelmään. Itse

hankittua paikkaa koskeva dokumentaatio on hyväksyttävä oppiaineen amanuenssivastuuhenkilöllä käyttäen sähköistä opintojen hyväksilukemislomaketta (ks. jäljempänä).

Pakollinen operatiivinen ja pakollinen konservatiivinen amanuenssuuri on mahdollista hyväksilukea tehdyllä operatiivisen ja konservatiivisen alan sairaalalääkärin työtehtävillä. Pakollinen konservatiivinen amanuenssuuri on mahdollista hyväksilukea myös yleislääketieteen osastolla työskentelyllä ja siellä suoritettavalla amanuenssuurilla. Oppiaineen amanuenssivastuuhenkilö arvioi mahdollisen oppimispäiväkirjan ja palvelu-/työtodistuksen perusteella työtehtävien monipuolisuuden ja päivystyksen kuormittavuuden sekä päättää amanuenssuurin hyväksilukemisesta.

Hyväksilukemista haetaan sähköisellä lomakkeella <https://forms.utu.fi/private/hyvaksiluku>. Hyväksilukemisesta päättää ao. oppiaineen amanuenssivastuuhenkilö.

Jos opiskelija on tyytymätön hyväksilukemista koskevaan päätökseen, voi hän hakea muutosta siihen yliopiston opintojohtosäännön mukaisesti.